

5 теҗетке җул ытла пёрле пурәннә мәшәрсемпе тёл пулсан хавхаланатәп. Ара, ёмёр ёмёрлекен упәшкипе арәмё пёр-пёрин җине әшшән, ачашшән тинкернине кашни кун сәнаймән. Вёсенчен тёләнмелли җеҗ юлать. Җемьере чашәк-кашәк шәкәртатмасәр пулмасть. «Мәшәр тәнәсләха аркатакан чәрмавсене мёнле парәнтарнә-ши?» - җуралать ыйту. Опыт вәхәт иртнёҗемён пухәнать. Пёчөк җёнтерүсенченех җемье җирёпленет.

Акә И.Н.Ульянов ячёллө ЧПУн экономика факультетәнче әс пухакан Надеждәпа Евгений Дозоровсен җемий икё уйәхра җеҗ-ха. Апла пулин те вёсем Чәваш Ен чысне Пётём Раҗҗейри студентсен җемийсен әмәртәвёнче хүтёлерёҗ, иккёмёш вырәна тивёҗрёҗ. Җамрәксем конкурс, вёренү тата юрату пирки каласа кәтартма килёшрёҗ.

“Хальлөхе такәнмарәмә-ха”

Женьәпа Надя 2008 җулта паллашнә. Пёр ушкәнра вёренекенсем преподаватель занятие килменнипе усә курса вәйә вылянә. Ун вәхәтөнче пёр-пёринпе паллашнә.

- Женя мана түрех килёшрө. Кәмәлләскер хәйне сәпайлән тыткаларө, - паләртрө Надежда. Мари Республикинчен җитнө хөр студентсен хулинчи 5-мөш общежитире кётес тупнә. Паллах, унән җөнө туссем шырама тивнө, унсәрән студент пурнәҗө кичем иртө-җке. Пулас упәшкипе арәмө малтанхи тапхәрта юлташла каласнә. Виҗҗемөш курса җитсен Женя пёрремөш утам тунә. Каччә Надяна хәнана чөннө. Пике пёрле вёренекенөн кәмәлне хуҗман. Тен, хөр унән йыхравне вәрттән кётнө те.

- Пёрремөш хут куҗа-куҗән каласрәмәр, усәлса җүрерёмөр, пицца янтәларәмәр. Сәмах май, мәшәрәм эпө пөҗернө апата килёштерет. Хам та әна тутлипе сәйлама кәмәллатәп, - пёлтерчө кил хуҗи арәмө. - Юрату хёлхемө җав тёл пулура вәй илчө ахәртнех. Пёр ушкәнри тантәшәмсем пирён туйәмсем пирки чухламастчөҗ. Темөскер ан шухәшләр. Эпир тёттөм кётессенче пытанмастәмәр, җын умөнче ыталашса чуп тумастәмәр.

4-мөш курсра Женьәпа Надя ЗАГСә җул тытнә. Университетри юлташөсем вёсем туй кёрлеттерессине пёлсен савәннине пытарман. «Әсир пёр-пёрин валлиех җуралнә пулө», - текенсем те тупәннә. Ашшөпе амәшө җамрәксен җулне пүлмен.

- Кирек мѐнле амăшѐ те тѐпренчѐкне телейлѐ курасшăн. Җавăнпа вѐсем эпир шăпа пўрнине тупнăшăн хѐпѐртерѐҗ, - терѐҗ Надеждăпа Евгений. Ака уйăхѐн 28-мѐшѐнче хут уйăрттарнăскерсем җу уйăхѐн 17-мѐшѐнче патшалăх экзаменне тытнă. Җѐртме уйăхѐнче диплом ѐҗне хўтѐленѐ. Вѐренўре лайăх ѐлкѐрсе пыраканскерсем пуласлăх пирки шухăшлаҗҗѐ. Дозоровсем магистратурăна вѐренме кѐмешкѐн палăртнă, халѐ упăшкипе арăмѐ экзаменсене хатѐрленеҗҗѐ. Студентсен җемийин кулленхи пурнăҗѐ романтикапа тулнă. Кил хуҗи арăмѐ мăшăрѐн сивлек енѐсене курмаҗ, Женя та Надьяшăн тем тума та хатѐр.

- Эпир - пѐр-пѐрин идеалѐ, - терѐҗ вѐсем. Йыш хушăнасса кѐтекенскерсем ашшѐ-амăшне пулăшу кўнѐшѐн тав тăваҗҗѐ. Хальлѐхе ниҗта та вай хуманскерсем аслисен хул пуҗҗийѐ җинче ларасшăн мар. Мăшăр магистратурăна вѐренме кѐрсенех ѐҗе вырнаҗма палăртнă. Пушă вăхăта вѐренў кѐнекисен умѐнче ирттерекенскерсем җирѐп тѐллевлѐ.

Юрату туйăмѐпе җунатланса җемье чăмăртанă җамрăксен туйăмне час-часах йăла пурнăҗѐ сивѐтет. Тин җеҗ хѐрпе каччăлла җўренѐскерсем пѐр-пѐрне тепѐр енчен кураҗҗѐ те... ўкѐнеҗҗѐ. Җавăнпах психологсем пѐрле ирттернѐ пирвайхи җула чи йывăр тапхăрсен йышне кѐртеҗҗѐ. Дозоровсен җемье пурнăҗѐ кал-кал пырать-ши?

- Хальлѐхе такăнмарăмăр-ха, - хуравларѐ мăшăр.

Эпир пѐрле, мѐншѐн тесен...

Хастарсене республикари студентсен җемийин конкурсѐнче вай виҗме сѐннѐ. Женьяпа Надя турткалашман. Амăртăвăн кашни тапхăрне тѐплѐн хатѐрленнѐ те мала тухнă. Чăваш Республикин Пуҗлăхѐ Михаил Игнатъев Раҗҗей җамрăкѐсен кунѐнче Дозоровсене Дипломпа, кубокпа чысланă.

- Чăваш Ен паллилѐ тата пирѐн сăн ўкерчѐксемпе илемлетнѐ баннера конкурс финалне илсе кайма шухăш тытрамăр. Сăмах май, тупăшу Чѐмпѐрте иртрѐ. Михаил Игнатъева баннер җине алă пусма ыйтрамăр. Яваплă тапхăрта вăл ырă сунни пулăшатех терѐмѐр. Анчах Михаил Васильевич хирѐҗҗерѐ: «Җѐнтерўпе таврăнсан алă пусăп тата

хавхалантарәп». Унан сәмахәсем әнтәлма хистерәҗ. Пирән җемье ыттисенчен нимпе те кая маррине ёнентерес килчә, - аса илчә Надежда.

Дозоровсен Чөмпөр, Рязань, Сарә ту, Архангельск, Йошкар-Ола мәшәрәсемпе тупашма тивнә. Җамрәксен кунне халалланә конкурс икә тапхәрпа иртнә.

- Ирхине Карамзин скверәнче пухәнтәмәр. Малтанхи тапхәрта эфир пәр-пәрне мәнле пәлнине төрәслерәҗ, «Ыйту-хурав» конкурс ирттерчәҗ. Унтан аниматор ёҗне күләнтемәр. Кашни җемье куракансемпе вайә йөркелерә. Сцена җине икшер мәшәр чәнтемәр, вәсемпе пәчәк әмәрту йөркелерәмәр. Әмәртура хавхалантарнә тус-юлташа пысәк тав. Хайхискерсем Чөмпөрте пире кәна мар, ытти мәшәра та тәвәллән алә җупса кәтсе илчәҗ, - сәмахне тәсрә Надежда.

Каҗхи 7 сехетре Ленин түремәнче иккәмеш тапхәр пусланнә. Конкурсҗәсем «Манән җемье. Манән хула» сән үкерчәксен презентацине йөркеленә. Дозоровсем уяври Шупашкара кәтартнә. Республика кунне уҗса паракан сән үкерчәксене пысәк хак панә. Җемье «Эфир пәрле, мәншән тесен...» видеоәмәртәва та төплән хатәрленнә. Надеждәпа Евгений җак шухәша уйрәмшарән тәснә.

- Эфир пәрле, мәншән тесен... әпә Женьәна юрататәп, - терә кил хуҗи арәмә. Упәшки те парәмра юлмарә. Мәшәр пултарулах конкурсне җәнә сәм кәртес тенә. Юрлас вырәнне сцена җине шурә хәма илсе тухнә та үкерме пикеннә.

- Җемье пурнәҗә туйран пусланать теҗҗә те венчет кәпине тепәр хут тәхәнтәм. Җапла, сцена җине шурә акәш евәр шуса тухрәм, - сәмах вакларә Надя. Бал ташшисен әмәртәвәнче мәшәр ләпкә вальс суйласа илнә. Ун хыҗҗән тин Дозоровсем хаш! сывланә. Тәрәшулләскерсем пәрремеш вырәна тухмашкән ёмәтленнә, анчах әна Чөмпөрсем җәнсе илнә.

- Пәрмай хыпаланса җүренәрен ытти конкурсҗә әмәртәва мәнле хутшәннине сәнаймарәмәр, җавәнпа вәсен пултарулахне хаклаймастпәр, - терә мәшәр. Апла пулин те Дозоровсем кулянмаҗҗә - вәсене сумлә премипе хавхалантарнә. Җамрәксем җемье, юрату, шанчәкләх кунне мәнле ирттерәҗ-ши?

- Чиркёве ҫул тытăпăр, Петрпа Феврония турăшĕ умне ҫуртасем лартăпăр, кĕлĕ тăвăпăр. Ҫветтуйсем пире пулăшса пырасса ёненетпĕр, - хуравларĕҫ вĕсем.

Студент чухнех ҫемье ҫавăрнă Раҫҫейри чи паллă мăшăр - Владимир Меньшовпа Вера Алентова. МХАТ студи школĕнче 2-мĕш курсра ăс пухнăскерсем уява общежитире паллă тунă. Вĕренсе тухсан тĕрлĕ сăлтава пула мăшăр уйрăм пурăннă. Ҫапах Меньшовпа Алентова ҫемйи часах 50 ҫул тултарать. Дозоровсем мăшăрланнăранпа вăхăт нумаях та иртмен. Вĕсене килĕшĕпе ăнлану сунар. Маттурскерсен кил вучахĕнчи юрату хĕлхемĕ ан сўнтĕр, вайлăрах ялкăшса пурне те ăшăттăр.

Ольга КАЛИТОВА. Газета «Ҫамрăксен хаҫачĕ». 2012. 6 июля.